

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
інтегрованого курсу «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ». 1 клас,
(природнича, громадянська, здоров'язбережувальна, соціальна,
історична, технологічна освітні галузі)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний курс «Я досліджую світ» охоплює зміст соціальної, громадянської, природничої, технологічної, здоров'язбережувальної, історичної, освітніх галузей, розрахований на 140 навчальних годин (тижневе навантаження – 4 години) базового навчального плану початкової освіти для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання, реалізується інтегрованим курсом за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності), використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів.

Мета навчального курсу «Я досліджую світ» є різнобічний розвиток особистості дитини, її світоглядних орієнтацій, формування предметних і ключових компетентностей.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування в учнів мотивації до навчальної діяльності через діяльнісний підхід;
- гармонійний розвиток загальнолюдських, загальнокультурних, національних цінностей у різних галузях;
- формування громадянського, соціального, історичного, здоров'язбережувального, екологічного досвіду учня, потреби до пізнання довкілля і людини в ньому;
- формування в учнів здатності діяти в життєвих ситуаціях відповідно до соціальних норм і правил; процесу адаптації їх до життя в певному соціальному середовищі;
- формування в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я, опанування основами здорового способу життя, навичок безпечної для здоров'я поведінки;
- формування в учнів здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву;
- формування умінь творчо застосовувати технології традиційних й сучасних народних ремесел, створювати виріб від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
- створення умов для реалізації творчого потенціалу учнів у цілісній і доцільній предметно-перетворювальній діяльності.

Конкретні очікувані результати	Зміст навчання
ШКОЛЯРИКИ – ШКОЛЯРІ	
<p>Учень/учениця: <i>має уявлення</i> про свої обов'язки як школяра, правила поведінки на уроці, на перерві; <i>називає</i> органи чуття та їх призначення під час спостережень та дослідів; <i>розрізняє</i> звуки за джерелом і гучністю; <i>групує</i> об'єкти природи за однією ознакою; <i>добирає</i> відомості / дані з різних джерел інформації; <i>фіксує</i> здобуту інформацію / дані зображеннями, символами, за допомогою цифрових аудіо-, відео-, фото пристроїв; <i>розуміє</i> переваги охайності, доброзичливості, чесноті; <i>описує</i> можливі ризики для життя і здоров'я вдома, у школі, на вулиці; <i>володіє</i> прийомами (планування робочого часу, тренування уваги, запам'ятовування, зосередженості, досягнення успіху) найпростішими</p>	<p>Моя школа. Знайомство з однокласниками. Я чемна людина. Поведінка у школі. Мої шкільні справи. Шкільні правила. Правила поведінки у бібліотеці. Від рідного порога – безпечна дорога. Що оточує мене в докільлі. Я пізнаю довкілля. Органи чуття. Досліджую природу. Природа навколо мене.</p>

<p>гігієнічними навичками, навичками самообслуговування; <i>доречно вживає</i> слова етикету (вітання, прохання, прощання, звертання, подяки, вибачення); <i>доброзичливо спілкується</i> з іншими в спільній діяльності; <i>дотримується</i> правил безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями; <i>готує і прибирає</i> робоче місце; <i>розпізнає</i> види паперу візуально та на дотик; <i>добирає</i> папір враховуючи його властивості для виготовлення виробу; <i>виконує</i> операції згинання, складання, рвання, різання за зразком і власним задумом; <i>виявляє розуміння</i> (у процесі виконання завдань) оригамі як мистецтва виготовлення виробу шляхом згинання і складання паперу; аплікації як художньої діяльності зі створення виробу шляхом вирізання і наклеювання частин з певного матеріалу на основу; <i>обирає</i> серед інструментів та пристосувань ножиці як інструмент для різання паперу; <i>ріже</i> папір ножицями по прямій/кривій лінії та по лінії згину; <i>пояснює</i> особливості наклеювання вирізаних деталей; <i>розміщує</i> елементи виробу на площині; <i>створює</i> виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом самостійно чи з допомогою дорослих; <i>бере до уваги</i> необхідність економного використання паперу; <i>демонструє</i> результати власної діяльності спираючись на запитання дорослих (усне висловлювання).</p>	<p>Основи культури праці: організація робочого місця, раціональне розміщення на робочому місці матеріалів, інструментів, пристроїв. Правила поведінки на уроках технології. Загальні уявлення про папір. Види і властивості паперу. Технологічна послідовність у виготовленні виробів за зразком. Технологічна операція і прийом. Правила і прийоми розмітки деталей за допомогою шаблонів, трафаретів, на око. Різання паперу ножицями. Способи і прийоми поділу матеріалу на деталі: відривання, різання ножицями, вирізання. Різання паперу по прямій і кривій лінії. Наклеювання деталей різної форми. Вирізування з паперу деталей складної форми. Аплікація. Види аплікацій. Симетричні форми. Симетрія в природі. Послідовність дій під час виготовлення аплікації з паперу. Згинання і складання паперу (оригамі). Прийоми згинання і складання фігур з паперу. Умовні знаки прийняті в оригамі. Орієнтовні об'єкти праці: «Закладка в книжку», «Світлофор», «Соловейко», «Казковий птах», «Осіньне дерево», «Вірні друзі», «Сонечко». Орієнтовні технології: аплікація з паперу, конструювання з геометричних фігур, згинання і складання паперу (оригамі).</p>
--	--

ОСІНЬ ТАКА МИЛА

<p><i>називає</i> ознаки предметів і явищ природи, адресу проживання, де працюють батьки, хто вони за професією; <i>розповідає</i> про себе, про свою сім'ю; <i>аналізує і пояснює</i> причини і наслідки явищ у природі; <i>розрізняє</i> об'єкти природи, їх ознаки та властивості, <i>зіставляє</i> зображення / описи об'єктів живої і неживої природи з відомими йому / їй із довідника або інших джерел; <i>добирає</i> відомості / дані з різних джерел інформації; <i>фіксує</i> здобуту інформацію / дані зображеннями,</p>	<p>Осіньні явища в природі. Я вранці Сонце радо зустрічаю. Досліджую повітря. Звідки з'являється вітер? Вітрові розваги. Водичка, водичка умий моє личко. Я дослідник. Досліджую природу рідного краю. Природні та рукотворні об'єкти. Моя родина. Природа в житті людини Винаходи людства.</p>
---	---

<p>символами, за допомогою цифрових аудіо-, відео-, фото пристроїв; <i>спостерігає</i> за тілами і явищами природи; <i>розпізнає</i> прилади, які можна застосувати під час дослідження; <i>обирає</i> обладнання для дослідження; <i>володіє</i> найпростішими прийомами виконання домашніх справ; самообслуговування; бере участь у колективних справах; розуміє значення добрих стосунків, подільчivosti, поступливості, відповідальності, наполегливості. <i>запитує</i>, щоб довідатися більше; <i>проводить</i> спостереження / виконує дослід (під керівництвом вчителя) індивідуально чи в групі; <i>розповідає</i> про власні емоції, які виникають під час спостережень, дослідів; <i>застосовує</i> спостереження та дослід для вивчення природи; правила поведінки у природі</p> <p><i>збирає</i> під керівництвом дорослих з турботою про навколишнє середовище природний матеріал для створення виробів; <i>розпізнає</i> конструкційні властивості природних матеріалів <i>добирає</i> серед запропонованого природний матеріал для виробів за зразком; <i>створює</i> художні образи з природних матеріалів під керівництвом учителя; <i>називає</i> технологічні операції для виготовлення виробу; <i>дотримується</i> правил безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями; <i>готує і прибирає</i> робоче місце; <i>розміщує</i> елементи виробу на площині; <i>створює</i> виріб за зразком та власним задумом самостійно або з допомогою дорослих; <i>демонструє</i> результати власної діяльності спираючись на запитання дорослих (усне висловлювання).</p>	<p>До природи не носи шкоди.</p> <p>Природні матеріали, їх властивості, використання для створення різноманітних виробів. Збір природного матеріалу. Правила поведінки в природі під час збору природних матеріалів. Способи заготовки, зберігання й підготовки природного матеріалу до роботи. Інструменти для роботи. Послідовність дій під час виготовлення виробів з природного матеріалу. Орієнтовні об'єкти праці: «Пташка», «Золота рибка», «Грибна родина». Орієнтовні технології: аплікація з цілих рослинних форм.</p>
<p>ДЕ ТИ, ЗИМОНЬКО ЖИВЕШ?</p>	
<p><i>називає</i> ознаки предметів і явищ природи; <i>аналізує і пояснює</i> причини і наслідки зимових явищ у природі; <i>розрізняє</i> об'єкти природи, їх ознаки та властивості; <i>зіставляє</i> зображення / описи об'єктів живої і неживої природи з відомими йому / їй із довкілля або інших джерел; <i>добирає</i> відомості / дані з різних джерел інформації; <i>фіксує</i> здобуту інформацію / дані зображеннями, символами, за допомогою цифрових аудіо-, відео-, фото пристроїв; <i>спостерігає</i> за тілами і явищами природи;</p>	<p>Зимові явища в природі (сніг, іній, мороз, хуртовина). Досліджую сніжинку. Одягаюся по погоді. Допомагаю птахам узимку. Змайструю годівничку. Чим живляться птахи взимку? Зимові розваги. Веселі зимові свята. Новий рік. Традиції святкування Різдва Христового. Правила поведінки у Святий Вечір.</p>

<p><i>розпізнає</i> прилади, які можна застосувати під час дослідження; <i>обирає</i> обладнання для дослідження; <i>проводить</i> спостереження / виконує досліди (під керівництвом вчителя) індивідуально чи в групі; <i>запитує</i>, щоб довідатися більше; <i>розповідає</i> про власні емоції, які виникають під час спостережень, дослідів; <i>застосовує</i> спостереження та досліди для вивчення природи; правила поведінки у природі; <i>вживає</i> доречно слова етикету; <i>розуміє</i> переваги чемності, взаємодопомоги, доброзичливості, порядності; <i>цікавиться</i> минулим своєї сім'ї; долучається до родинних і національних традицій, пояснює їхнє значення для себе; <i>розрізняє</i> минуле, сучасне, майбутнє (було – є – буде); розуміє значення добрих взаємин, подільчivosti, поступливості, відповідальності, наполегливості.</p> <p><i>дотримується</i> правил безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями; <i>готує і прибирає</i> робоче місце; <i>пояснює</i>, що для створення виробу за власним задумом потребує його уявлення, визначення необхідних матеріалів й інструментів, складання послідовності виготовлення, підготовки робочого місця і виконання дії за складеною послідовністю; <i>комбінує</i> різні матеріали для виготовлення виробу за даним зразком/за власним задумом; <i>застосовує</i> вивчені способи обробки матеріалів під час створення виробів з вторинних матеріалів; <i>оздоблює</i> виріб за зразком та власним задумом; <i>створює</i> виріб за зразком(шаблоном) та власним задумом самостійно чи із допомогою дорослих; <i>бере до уваги</i> необхідність економного використання паперу; <i>демонструє</i> результати власної діяльності спираючись на запитання дорослих (усне висловлювання).</p>	<p>Оздоблення виробів із паперу. Прикраси із паперу. Послідовність дій під час виготовлення прикрас із паперу. Ажурне вирізування з паперу. Послідовність дій під час виготовлення ажурних виробів з паперу. Орієнтовні об'єкти праці: «Листівка до дня Святого Миколая», «Ялинкові прикраси», «Ажурні сніжинки», «Новорічні гірлянди». Орієнтовні технології: ажурне вирізування з паперу, конструювання з різних матеріалів.</p>
ВЕСЕЛКОВА КРАЇНА – РІДНА УКРАЇНА	
<p><i>розповідає</i> про Україну як про свою Батьківщину; <i>знає</i> назву країни, її столицю; <i>визначає</i> на карті та <i>описує</i> місце свого проживання; <i>має</i> уявлення про історичні пам'ятки свого краю; <i>розрізняє</i> державні символи України, <i>вчинки</i>, дає їм оцінку з погляду моральності; <i>має</i> уявлення про різноманітність людей у світі, називає деякі країни сусіди; <i>усвідомлює</i> свою належність до українського суспільства; <i>дотримується</i> правил безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями;</p>	<p>Моя країна – Україна. Герб України, Прапор України, Гімн України, мова, Рослини – символи України.</p>

<p><i>готує і прибирає</i> робоче місце; <i>добирає</i> папір враховуючи його властивості для виготовлення виробу; <i>виконує</i> операції згинання, складання, рвання за заданою умовою і власним задумом; <i>пояснює</i> особливості наклеювання відірваних частин паперу; <i>розміщує</i> елементи виробу на площині; <i>бере до уваги</i> необхідність економного використання паперу; <i>демонструє</i> результати власної діяльності спираючись на запитання дорослих (усне висловлювання).</p>	<p>Способи і прийоми поділу матеріалу на деталі: відривання, різання ножицями, вирізання. Орієнтовні об'єкти праці: «Калина – символ України». Орієнтовні технології: аплікація з рваних частин паперу.</p>
---	---

ПО ЗЕМЛІ ІДЕ ЗИМА...

<p><i>називає</i> природні тіла та явища природи зі свого найближчого оточення; <i>розрізняє і називає</i> природні об'єкти, дерева, кущі, трав'янисті рослини, дикі і свійські тварини своєї місцевості; <i>групує</i> рослини своєї місцевості на дерева, кущі, трав'янисті; листяні та хвойні; <i>спостерігає</i> та описує рослини, які <i>виросли</i>, і тварин, яких <i>доглядає</i> у класі, вдома; <i>групує</i> тварин на свійських і диких; <i>висловлює</i> власне ставлення до природи; <i>не завдає шкоди</i> рослинам і тваринам під час спостережень, дослідів та експериментів; <i>пояснює</i>, що не всі матеріали, створені людиною, корисні для довкілля; <i>пропонує</i> способи використання рукотворних (штучних) об'єктів; <i>бере участь</i> у заходах природоохоронної діяльності; <i>дотримується</i> правил безпечної поведінки у довкіллі, <i>пояснює</i> їх іншим; <i>встановлює</i> зв'язки між конкретними вчинками і ставленням людей; <i>аналізує</i> свою поведінку, <i>намагається</i> робити добрі справи. <i>дотримується</i> правил безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями; <i>готує і прибирає</i> робоче місце; <i>розпізнає</i> конструкційні матеріали візуально та на дотик; <i>добирає</i> конструкційні матеріали враховуючи їх властивості для виготовлення виробу: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, природні та інші матеріали; при допомозі дорослих та самостійно <i>виконує</i> знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами (згинання, складання, склеювання, різання тощо); <i>співставляє та розрізняє</i> вироби виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство); <i>виготовляє та оздоблює</i> виріб за допомогою дорослих чи самостійно, застосовуючи елементи</p>	<p>Про, що шепочуть дерева взимку? Дослідження рослин. Будова рослини. Деревя, кущі, трав'янисті рослини. Листяні і хвойні рослини. Дослідження рослин своєї місцевості взимку. Куди поділися трави? Кімнатні рослини. Догляд за кімнатними рослинами. Дослідження ґрунту. Визначення умов необхідних для життя рослин. Висаджування рослин (цибуля, картопля, квасоля, кріп) за вибором. Як хліб на стіл прийшов. Овочі і фрукти на нашому столі. Корисний салат. Тварини взимку. Як допомогти тваринам пережити зиму?</p> <p>Проект «Що я знаю про рослини взимку?» Екологічний проект «Город на підвіконні»</p> <p>Конструювання виробу за зразком з геометричних фігур. Технологічна послідовність у виготовленні виробів за зразком, умовою . Комбіновані роботи. Конструювання найпростіших виробів за допомогою засвоєних раніше технологій. Пластичні матеріали, їх властивості, застосування (глина, пластилін, солоне тісто). Прийоми ліплення (розкачування, розплющування, вдавлювання, витягування). Гончарство як вид декоративно – ужиткового мистецтва. Способи оздоблення виробів. Рослинний орнамент.</p>
--	---

<p>традиційних та сучасних ремесел (використання різних технік для виготовлення та оздоблення виробів); <i>сервірує</i> стіл; <i>складає</i> серветки для сервірування столу; <i>виявляє розуміння</i> (у процесі виконання завдань) і пояснює, як приготувати солоне тісто для ліплення; <i>називає</i> свої домашні обов'язки; <i>пояснює</i> важливість бути охайним; <i>дотримується</i> порядку, складає речі (шкільне приладдя, одяг, взуття, іграшки) на свої місця; <i>шнурує</i> взуття, чистить його щіткою; спільно із дорослими <i>розраховує</i> приблизну кількість необхідних матеріалів для виконання простого завдання; <i>бере до уваги</i> необхідність економного використання конструкційних матеріалів; <i>презентує</i> результати власної (колективної) діяльності із допомогою дорослих (усне висловлювання).</p>	<p>Самообслуговування. Основні відомості про правила догляду за взуттям. Чистка і сушка взуття. Інструменти й пристосування для догляду за взуттям. Культура харчування. Правила поведінки за столом. Столовий посуд різного призначення. Сервірування столу. Солоне тісто як пластичний матеріал, властивості. Прийоми обробки та декорування деталей. Орієнтовні об'єкти праці: «Мишка», «Зимовий пейзаж», «Квітучий луг», «Райдужний метелик», «Український посуд», «Зав'язування шнурків», «Складання паперових серветок», «Печиво та тістечка з пластиліну або соленого тіста». Орієнтовні технології: конструювання з геометричних фігур та різних матеріалів, ліплення плоских форм з пластиліну, полімерної глини чи соленого тіста, складання паперових серветок, відпрацьовування прийомів зав'язування шнурків.</p>
--	---

БАРВИСТИЙ ВІНОЧОК ВЕСНИ

<p><i>називає</i> природні тіла зі свого найближчого оточення та весняні явища природи; <i>аналізує і пояснює</i> причини і наслідки весняних явищ у природі; <i>розрізняє</i> природне і створене людиною довкілля; <i>пояснює</i> взаємозв'язки між людиною і природою; <i>спостерігає</i> та описує рослини, які <i>вирощує</i>, і тварин, яких <i>доглядає</i> у класі, вдома; <i>групує</i> тварин на свійських і диких; <i>висловлює</i> власне ставлення до природи; <i>не завдає шкоди</i> рослинам і тваринам під час спостережень, дослідів та експериментів; <i>дотримується</i> правил безпечної поведінки у довкіллі, <i>пояснює</i> їх іншим; <i>розуміє необхідність охорони</i> рослин і тварин; <i>наводить приклади</i> виробів, які допомагають людині в побуті, винаходів людства; <i>бере участь</i> у заходах природоохоронної діяльності.</p> <p><i>дотримується</i> безпечних прийомів праці при виготовленні виробу;</p>	<p>Про що співає весна? Весна та її ознаки. Куди поспішає весняний струмочок? Щоб не було біди, службу порятунку набери! Різноманітність рослин навесні. Дикорослі і культурні рослини. Ранньоквітучі трав'янисті рослини. Як виростити рослину? Рослини потрібні людям. Небезпечні отруйні рослини і гриби. Весняні турботи тварин. Свійські та дикі тварини. До природи не неси шкоди. Правила безпечної поведінки у довкіллі. Природне і створене людиною довкілля. Мої домашні помічники. Збережу Веселкову планету. Вплив людини на довкілля. Як облаштувати джерело. Незабаром літо. Літні явища в природі.</p> <p>Екологічний проект «Я врятую першоцвіти» Екологічний навчальний захід «Збережу Веселкову планету!»</p>
--	---

<p><i>готує і прибирає</i> робоче місце;</p> <p><i>пояснює</i>, що для створення виробу за власним задумом потребує його уявлення, визначення необхідних матеріалів й інструментів, складання послідовності виготовлення, підготовки робочого місця і виконання дії за складеною послідовністю;</p> <p><i>комбінує</i> різні матеріали для виготовлення виробу за даним зразком/за власним задумом;</p> <p><i>застосовує</i> вивчені способи обробки матеріалів під час створення виробів з різних матеріалів;</p> <p><i>розуміє і дотримується</i> послідовності при виготовленні виробів самостійно або за допомогою дорослих;</p> <p><i>виготовляє</i> вироби із використанням вторинних матеріалів;</p> <p><i>оздоблює</i> виріб за зразком та власним задумом</p> <p>спільно із дорослими <i>розраховує</i> приблизну кількість необхідних матеріалів для виконання простого завдання;</p> <p><i>бере до уваги</i> необхідність економного використання конструкційних матеріалів;</p> <p><i>презентує</i> результати власної (колективної) діяльності із допомогою дорослих(усне висловлювання).</p>	<p>Використання зображення схем для послідовного виготовлення виробу. Розміщення елементів виробу на площині, з'єднання елементів у виріб. Комбіновані роботи. Конструювання найпростіших виробів за допомогою засвоєних раніше технологій. Оздоблення виробів за власним задумом. Виготовлення виробів з викидних матеріалів.</p> <p>Складання виробів із готових елементів із допомогою дорослих, дотримуючись графічних зображень схем та за власним задумом.</p> <p>Орієнтовні об'єкти праці: «Вітальна листівка до 8 Березня», «Оздоблення горщика або банки пластиліном та мозаїкою з круп», «Черепашка», «Пасхальний сувенір», «Весняні пташки», «Котик - муркотик», «Зайчик», «Літачок», «Бабка», «Яблуневий цвіт», «Човник».</p> <p>Орієнтовні технології: конструювання з геометричних фігур та різних матеріалів, аплікація з паперу, конструювання зі смужок паперу, виготовлення іграшок з різних матеріалів, виготовлення виробів з викидних матеріалів, ліплення з пластиліну.</p>
--	---

авторський колектив:

І.В. Андрусенко, науковий співробітник відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України

Н.В. Котелянець, доктор педагогічних наук, доцент кафедри методик дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

О.В. Агєєва, вчитель – методист “Навчально-виховного об’єднання ліцей-школа дошкільний навчальний заклад “Вікторія-П” Кіровоградської міської ради Кіровоградської області”